

*Маначинська Ю. А., к.е.н., доц.,
Євдощак В. І., к.е.н., доц.
Чернівецький торговельно-економічний інституту
Київського національного торговельно-економічного університету,
м. Чернівці*

УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА КРИЗЬ ПРИЗМУ ЗВІТНОСТІ З ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Приєднання України до Глобального форуму Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР англ. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) з прозорості та обміну інформацією у комплексі з Законом України №1210 (№466-IX) дасть змогу перекрити схеми мінімізації податкових зобов'язань через виведення прибутків до офшорів. Тому платникам податку, в тому числі на прибуток, необхідно буде керуватися новими правилами при застосуванні звичайних цін і їх визначенні. Як і раніше, загальним правилом є те, що звичайною ціною вважається ціна продукції, товарів і послуг, визначена сторонами договору, якщо інше не встановлено Податковим кодексом України. Для визначення звичайної ціни встановлено деякі особливості, що діють за наявності обставин і у разі якщо:

- Ціни (націнки) на продукцію (товари, роботи, послуги) підлягають державному регулюванню;
- При здійсненні операцій необхідне обов'язкове проведення оцінки;
- Ціна склалася під час проведення аукціону (публічних торгів), обов'язковість проведення яких передбачена законом;
- Поставка товарів (послуг) здійснюється на основі форвардного або ф'ючерсного контракту.

Контроль за операціями між пов'язаними особами здійснюватиметься як у середині країни, так і з нерезидентами, зареєстрованими в державі, де ставка податку на прибуток або корпоративного податку на 5 і більше пунктів нижча, ніж в Україні. Операції визначаються контрольованими за умови, якщо загальна сума здійснених операцій платника податку з кожним контрагентом дорівнює або перевищує 50 млн. грн. за відповідний календарний рік [1].

У контрольованих операціях існують такі методи визначення ціни:

- Порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу);
- Ціни перепродажу;
- «Витрати плюс»;
- Метод чистого прибутку;
- Розподілення прибутку [2].

У міжнародній практиці використовуються три основні методи визначення конкретної величини трансфертних цін (рис. 1):

Рис. 1. Методи трансфертного ціноутворення [3]

1. Трансферні ціни, засновані на ринкових цінах. Використовується в тих випадках, коли підрозділ має і зовнішніх, і внутрішніх замовників. Таке може бути тільки в філіях і дочірніх підприємствах великих промислових організацій, що не властиво сільськогосподарським організаціям.

2. Трансферні ціни, засновані на витратах виробництва (повних і змінних витратах). Дану методику можна використовувати в підрозділах, де в якості центрів відповідальності виступає центр витрат, але не в рослинництві і тваринництві. В останніх облік необхідно організувати як в центрах прибутку (або доходу). Інакше ні про яку матеріальну зацікавленість, оплаті праці за кінцевими результатами і тим більше про відповідальність за кількість і якість виробленої продукції тут не може бути й мови.

3. Договірні трансфертні ціни. Експерти пропонують будувати трансфертні ціни на договірній основі, оскільки тільки такі ціни гарантують організацію від внутрішньої дестабілізації в системі управління.

Подвійне трансфертне ціноутворення ґрунтується на поєднанні двох методів визначення ціни, один з яких орієнтований на ринкові ціни, а інший – на витрати всередині агрофірми. Множинність трансфертних цін передбачає узгодження інтересів менеджерів і компанії за рахунок установа двох різних трансфертних цін. Підхід, у межах якого трансфертна ціна розраховується за

допомогою математичного моделювання, розглядає трансфертну ціну як змінну величину, яка залежить від багатьох чинників.

Факторами, котрі впливають на вибір методу трансфертного ціноутворення, є: організаційна структура аграрного підприємства, характеристики сільськогосподарської продукції, організація виробництва, соціальне середовище всередині аграрного підприємства, стратегія ведення бізнесу, стабільність зовнішнього середовища [4]. В Україні запроваджена трирівнева структура звітності з ТЦУ відповідно до плану BEPS у склад якої входить: Звіт про контрольовані операції; Майстер-файл; Звіт в розрізі країн (CbC Report); Штрафи за неподання – 631 тис. грн. для цілей 2020 року; Яких українських компаній стосуватиметься запровадження звіту в розрізі країн (CbC Report) та мастер-файлу; Повідомлення про участь в міжнародній групі компаній; Право контролюючого органу на запит, якщо платник податку входить до міжнародної групи компаній [5].

Свого роду доповненням трирівневої звітності та публічної фінансової звітності з трансфертного ціноутворення є управлінська актуарна звітність в 3D, яка черпає своє інформаційне наповнення із системи актуарного бухгалтерського обліку. Останнє окреслює перспективи подальших розвідок у рамках обраної проблематики, а саме щодо проведення процедури трансформації публічної фінансової звітності в актуарну управлінську звітність в 3D на підставі реальних звітних даних вітчизняних сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення : Закон України від 04 липня 2013р. №408-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-18#Text> (дата звернення: 03.03.2021).
2. Уланенко О.І. Порівняльна характеристика методів трансфертного ціноутворення // Ефективна економіка. №3, 2016. С. 25-34. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4856> (дата звернення: 07.03.2021).
3. Пенської К. Трансфертне ціноутворення у агросекторі. URL: https://uba.ua/documents/presentation/K_Penskoj.PDF (дата звернення: 05.03.2021).
4. Черевко О.І. Трансфертне ціноутворення: теоретичні аспекти та практичне застосування // Економіка і регіон. 2014. №2. С.91-96.
5. Що таке трирівнева структура документації з ТЦУ: роз'яснює ДПС / Журнал «Дебет-Кредит».19.09.2020. URL: <https://news.dtkr.ua/accounting/reposts/64834> (дата звернення: 05.03.2021).
6. Сук П.Л. Облік і фінанси АПК: освітній портал. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/transfertne-cinoutvorennya-v-silskogospodarskiy-diyalnosti.html> (дата звернення: 03.04.2021).